

Música Intergeneracional

Dades generals:

IES Vil·la Romana

Vallès Oriental

Glòria Sol

gsol@xtec.cat

Dades de l'experiència:

"El projecte que es relata ha tingut lloc al municipi de La Garriga entre els alumnes de 1r d'ESO de l'IES Vil·la Romana i els residents de l'Asil Hospital. Es tracta d'una activitat d'aprenentatge servei, on els alumnes de 1r d'ESO han fet música amb la gent gran compartint els seus coneixements i ensenyant-los a tocar instruments de percussió".

La idea de fer aquesta activitat va sorgir el curs passat quan amb un grup instrumental vàrem anar a l'Asil a fer un concert de les obres que havíem treballat aquell trimestre. En acabar l'acte, la infermera Isabel Llimargues em va transmetre el seu entusiasme per l'experiència i em va proposar de seguir fent alguna col·laboració. Era important que en aquesta col·laboració hi hagués contacte físic, amb la intenció de compartir una activitat que podessin fer tots junts i semblava que el fet físic de picar un instrument no era extremadament difícil a nivell psicomotriu per la gent gran.

Així, podríem preparar obres musicals junts, però no seguint una classe amb la professora davant donant les indicacions i tots convertits en alumnes seguint-les, sinó que fossin els mateixos alumnes que el que ja havien après a classe ho ensenyessin ells a la gent gran.

Amb el projecte més o menys pensat i amb la col·laboració i el compromís del personal sanitari de l'Asil -essencial per portar a terme l'experiència- vàrem començar a redactar el projecte. Per suposat que, tot i les ganes i el desig de portar-ho a terme, hi havia certes dificultats que havíem de resoldre. Una va ser l'instrumental: ens faltaven instruments i, sobretot, instruments suficientment grans que ajudessin a vèncer la dificultat psicomotriu o de visió a la gent gran. L'altra dificultat era el trasllat dels alumnes. El projecte s'havia de fer en varies sessions -vàrem decidir tres- sense perdre altres classes d'altres matèries.

La proposta la vàrem portar al Centre Promotor d'APS, al nostre Ajuntament, a les direccions dels dos centres i també de l'AMPA tots es va mostrar molt interessats i disposats a ajudar.

A inicis de desembre vaig explicar als alumnes el projecte. Haig de dir que mai havia pensat que seria tan fàcil. De seguida els va entusiasmar la idea, les cares de satisfacció i il·lusió que

vaig veure en els meus alumnes em deien que la idea valia la pena- a tots els companys músics que els he explicat el projecte, també els ha semblat fantàstica, per innovadora i per la vessant de servei que també té, i tots m'han animat a fer-ho, però si no tingués la il·lusió que des del primer dia vaig veure en les cares dels meus alumnes no m'hagués decidit a portar-ho a terme. El dimarts 5 de febrer, la infermera de l'Asil va venir a fer una xerrada als alumnes de l'Institut. La xerrada va versar sobre què és l'Asil: una casa gran on hi viu molta gent gran amb unes prestacions, metges, infermeres, ajudants que els facilita les coses en lloc de si estiguessin a casa seva. També va parlar sobre la vellesa; la gent gran va més a poc a poc, no senten tan bé, se'n recorden de quan eren petits però no del que han menjat aquest matí... Els va explicar que també han estat nens, que feien entremaliadures quan eren petits, com ells. A més, va mostrar fotos per què veiessin com eren.

I els va explicar que si sentien poc se'ls havia de repetir les coses però sense cridar-los, mirant-los a la cara i repetir a poc a poc el que havien dit.

La xerrada es va prolongar una hora amb tots els seixanta alumnes alhora i de la manera més tranquil·la possible, cal destacar el to de naturalitat que es va utilitzar en tot moment. Tan per part de l'Isabel explicant com són les persones grans com per part de l'alumnat.

Durant els primers dies de febrer vam treballar a classe amb els alumnes les obres que faríem amb la gent gran. Eren obres treballades anteriorment, però calia repassar-les i decidir què ensenyarien a les seves parelles i com els hi ensenyarien. En total, serien tres o quatre peces per grup: una de molt simple, a mode de presentació i per observar el treball que es podria fer i després alguna obra més complexa.

El plantejament principal era que havia d'haver-hi gent gran repartida per tot el grup però que no podien, en principi, tocar el mateix que els nens. Calia pensar una reducció semblant al que tocaven, perquè els alumnes podessin saber ensenyar i controlar mentre ells tocaven diferent. L'obra inicial va ser una Improvisació Pentatònica. Tocant el que vulguin, el resultat sonor sempre està dins la mateixa harmonia. La segona obra que farien cada grup consistia amb una melodia, que fa un grup d'instruments i els altres fan altres veus d'acompanyament. El tercer tipus d'obra seria purament rítmica, amb percussió indeterminada sobre enregistraments d'obres completes com la Serenata Nocturna de Mozart, la Música Aquàtica de Händel i la Simfonia del Rellotge de Haydn.

Podeu veure el nostre material visual. Les nostres fotografies a: <http://picasaweb.google.com/solbertran/1rESOAsilMSicaIntergeneracional?authkey=lwS-fBNQHFE#>

i els nostres vídeos a:

<http://picasaweb.google.com/solbertran/MSicaIntergeneracional?authkey=toelzOzWixQ#>

Redacció: Glòria Sol. 23 de juny de 2008

Aprenentatges que s'han donat:

Són molts els objectius treballats i aconseguits, però bàsicament es concentren en la relació entre joves i grans i en l'aprenentatge d'un objecte, en aquest cas la Música, que és el que ha fet de lligam de totes les activitats. Els alumnes i els residents s'ho han passat bé perquè hi havia alguna cosa concreta que els unia, i que quan treballaven junts aconseguien un objectiu: que sonés una obra musical. Per la meua part crec que ha estat aquesta possibilitat que dona la música el que ha fet possible que el projecte es portés a terme amb tant d'èxit.

Després de l'últim assaig vaig passar unes enquestes als meus alumnes per valorar l'experiència. Resumiré les respostes sobre algunes de les qüestions que els plantejava.

Sobre el què els vas ensenyar els alumnes demostren que tenen molt clar que van treballar per aconseguir uns objectius com: saber utilitzar les baquetes per tocar els instruments, seguir un ritme, saber les notes a tocar, saber escoltar, mesurar, seguir les indicacions de la professora.

Estan convençuts que la gent gran va aprendre perquè van veure una evolució, primer no volien tocar perquè no en sabien, però després ja van tocar, van aprendre a escoltar la música, els costava moure els braços però van anar trobant maneres per obtenir resultats sonors, van aprendre a comptar, després de repetir el que havien de fer, els alumnes noten que les seves parelles van millorant a les següents sessions, agafen més bé les baquetes, toquen més fort, segueixen molt bé el ritme, aprenen a tocar tal com ells els hi van proposar, coordinen més bé els moviments, etc.

Cal destacar com es sentien els alumnes en aquestes sessions. De les respostes a com et senties el primer dia? a com et senties el tercer dia?, hi ha una evolució important.

El primer dia tots se sentien nerviosos, insegurs, amb vergonya, estranys, tímids, neguitosos perquè no sabien amb què es trobarien, si ho ensenyarien bé, perquè no sabien com mostrar-se davant la gent gran, per por a equivocar-se, per incertesa de com reaccionaria la gent gran i si aprendrien ràpid, perquè no els coneixien, perquè no sabien com dir les coses, com iniciar la conversa.

Però tot això va anar passant perquè el que diuen del segon i tercer dies ho deixa ben clar: "em sentia molt bé i molt segura, ja sabia com començar i acabar, em sentia seguríssima i tenia

claríssim com havíem de fer-ho tot i els avis també, ja estava més segura i relaxada i segura que la meua parella entendria el que li explicava, ja sabia com explicar el que havien de fer, com si ho hagués fet moltes vegades, em sentia molt bé perquè ens havíem fet amics, a gust, tranquil, còmode, amb ganes d'anar-hi, sense nervis, com si els conegués de tota la vida, em sentia millor, conversàvem i parlàvem de tot, més concentrada, i fins i tot trista perquè era l'últim dia".

Són conscients que la gent gran s'ho passaven bé: "es veien molt contents, En alguns es notava més que en altres, alguns no tenien ganes de tocar i no feien res, per ells això era nou i els hi feia il·lusió però a la vegada tenien una mica de por, molts es posaven alegres al mirar-nos, reien, tenien ganes d'aprendre, encara que alguns estaven espantats el primer dia de tant soroll. Alguns no es veien gaire animats, sempre que veníem estaven molt contents i amb ganes de tornar a tocar, els agradava la música, es reflectia molta alegria, estaven bastant contents perquè era una cosa nova, perquè tenien gent que els feia companyia, se'ls veia distrets i quan acabaven aplaudien molt, se'ls veia molt contents i entusiasmats, alguns estaven seriosos però altres es van divertir".

Tots recomanen que l'any vinent ho facin els alumnes de 1r d'ESO: "perquè experimentin el que hem experimentat nosaltres aquest any, perquè estaria bé que hi anés tothom, aprendrien els alumnes i els avis, perquè nosaltres ens ho hem passat molt bé, perquè sentin el que nosaltres vam sentir, si ho proven s'ho passaran bé, a part d'aprendre es divertiran, aprendran com tractar i ensenyar persones grans, perquè és una experiència que t'ajuda a aprendre, mai s'oblida i aprens a ser responsable, perquè els avis continuïn tenint una distracció i fer aquestes coses et fa sentir bé amb tu mateix".

Han viscut aquesta activitat com un aprenentatge on han après i també com un servei que han donat a la gent gran i creuen que la gent gran ha viscut aquesta activitat com un aprenentatge on ells han après i també com un espai on s'han relacionat amb gent jove.

Per acabar vull incloure alguns comentaris que alguns alumnes han volgut afegir:

"M'ho he passat molt bé, he rigut, he après i he fet tertúlia amb gent gran (jo pensava que parlar amb gent gran era avorrit)"; "Només dir que hi ha persones molt bones i súper simpàtiques i que m'agradaria tornar-hi aquest any"; "La gent era molt amable i fins i tot em feien riure a mi"; "Hi havia gent que els costava molt i no era fàcil ensenyar i altres que no en volien aprendre"; "Estaria bé que visitessin els nostre Institut i repetíssim aquestes activitats sovint"; "Dóna gust anar a tocar a l'Asil"; "No vull afegir res més, només que va ser perfecte".

Descripció del servei:

Al primer assaig les parts musicals que tocarien la gent gran les vàrem decidir sobre la marxa, primer van fer quasi només un so tota l'estona, que s'anava repetint segons el ritme de la veu que tocava cada grup d'alumnes- i, sobretot vàrem treballar quan començar i acabar seguint les meves indicacions.

Al primer assaig el que va funcionar més bé van ser els ritmes que tocaven amb instruments de percussió indeterminada.

Abans del segon assaig vam consolidar la part que tocaria la gent gran amb els alumnes a l'IES i assegurar també les parts que tocarien ells. Si havien d'ensenyar a tocar alguna cosa diferent del que ells feien havien de tenir molt clar què tocaven ells i què tocava la gent gran. El segon assaig va anar molt millor, els alumnes ja sabien molt bé que havien de tocar i què havien d'ensenyar. La gent gran també començava a estar més segura davant els instruments que havien conegut per primera vegada la setmana anterior.

En el tercer assaig el que ens vàrem proposar era aconseguir tocar les obres senceres de dalt a baix i, un cop aconseguit, repetir varies vegades per assegurar. Aquell dia vàrem veure que la idea que ens rondava ja des del primer assaig de la possibilitat de fer un concert era realment possible. La incertesa de si la gent gran se'n recordaria del que havia de tocar a cada obra es va anar veient de setmana en setmana. Quan arribaven a la sala que fèiem l'assaig tenien molt clar quin lloc ocupaven la setmana anterior, quin instrument tocaven i fins i tot amb quina parella anaven.

Estava clar que havia d'escriure aviat sobre tot el que havia passat, sobre tot el concert perquè no se m'oblidés, però l'estat d'emoció viscut en el concert, després i fins i tot el dia després no em permetia endreçar bé les idees. Després del tercer assaig em vaig adonar que allò que estàvem realitzant era important, que el que estàvem fent s'havia de conèixer, primer per les famílies dels nens i les dels grans, i després a la gent del poble i els professionals que treballen amb la música.

Abans del concert, per grups d'alumnes i sense instruments, vàrem repassar les parts musicals d'ells i dels seus companys. Més que un repàs (els alumnes estaven molt segurs del què havien de tocar) ho vaig utilitzar com un exercici de concentració per calmar una mica l'excitació que tenien. Per a tots ells era la primera vegada que tocaven davant de públic.

Evidentment en una experiència d'aquest tipus el que menys importa és el resultat de l'audició, però cal dir que l'actuació va ser un èxit. A nivell musical perquè cada intèrpret va fer el millor del que sabia fer. A nivell humà per veure com compartien espai la gent jove i els

grans. A nivell de públic (el menjador de la Residència estava ple de gom a gom) per com seguien les músiques i l'ambient la resta de gent gran de l'Asil, el personal que els cuida, els familiars i altra gent que seguia el concert.

Àmbits de servei: Intercanvi generacional

Matèries implicades: Música

Nivells educatius: Educació obligatòria, Educació d'adults

Edats dels participants: 10-12 anys, Més de 65 anys

Data d'inici del projecte: gener de 2008

Data de finalització del projecte: febrer de 2008

Entitats que participen a l'experiència: IES Vil·la Romana i Asil Hospital de La Garriga

[Més informació sobre aquesta experiència a l'arxiu/s: premsa_musica.doc](#)

Dades de contacte:

Adreça: Sta. Maria del Camí. s/n

Població: La Garriga

Comarca: Vallès Oriental

Telèfon: 938 718 303